

22 בנובמבר 2015

לכבוד
שרי הממשלה

לכבוד
מר בנימין נתניהו
ראש הממשלה

שלום רב,

הנדון: החלטת ממשלה להקמת חמישה יישובים חדשים בנגב

ביום ראשון, 22.11.2015, דנה ואישרה הממשלה בהצעת משרד הבינוי והשיכון, שכותרתה "בחירת הקמת יישובים חדשים בנגב". ההצעה, על פי האמור בה, מבקשת לקדם את הקמתם של חמישה יישובים קהילתיים חדשים בנגב במטרה להגדיל את אוכלוסיית הנגב ולמשוך קהלים נוספים להתיישבות. עמותת במקום והאגודה לזכויות האזרח בישראל מתנגדות לתכנית האמורה, וקוראות לממשלה שלא לקדמה, ותחת זאת לפעול להרחיב ולחזק את כלל היישובים הקיימים בנגב, הזקוקים כולם לחיזוק, וכן לפעול להכרה ולתכנון של היישובים הבדואים הבלתי מוכרים, המשוועים להכרה. להלן עמדתנו בפירוט.

פגיעה ביישובים הקיימים בנגב

התכנית צפויה להשפיע לרעה – סביבתית, חברתית וכלכלית – על היישובים הקיימים בנגב, שכן היא תעודד עזיבה של אוכלוסיה אמידה ומשכילה מהערים ותוביל להחלשת היישובים הוותיקים. הקמת יישובים חדשים מצריכה משאבים כספיים רבים (הרבה יותר מאשר פיתוח והרחבה של יישובים קיימים), אשר מוטב היה שיושקעו ביישובים הקיימים לחיזוקם ולהרחבתם. יישובי הנגב משוועים, כידוע, לחיזוק במשאבים ובהשקעות ליצירת מקומות עבודה ותעסוקה. מטעמים אלה גורמים רבים מתנגדים אף הם להצעה, ובהם משרד האוצר וארגונים סביבתיים. ההחלטה, אם תתקבל, תעמוד בניגוד מוחלט למטרות המוצהרות בהצעה, ותחת פיתחו וקידומו של הנגב תביא לפגיעה ביישובים ובאוכלוסיות הקיימים בו כבר כעת.

אי הכרה ותכנון של יישובי הבדואים הקיימים בנגב

נוסף על ההיבטים הכלכליים והחברתיים האמורים, שיש בהם כדי להשפיע, כאמור, על כלל תושבי האזור, יש להפנות את תשומת הלב גם להשלכות הספציפיות שיש לתכנית על האוכלוסייה הבדואית בנגב. התוכנית מתעלמת מקיומם של האזרחים הערבים-הבדואים המתגוררים בשטח, וקידומה מהווה הפליה קשה של תושבי הנגב הערבים, אזרחי המדינה.

התכנית נותנת עדיפות לקבוצה פוטנציאלית של מתיישבים חדשים. לצד זאת מסרבת המדינה להכיר בכפרים הבדואים המצויים באזור, תוך התעלמות בוטה מהאוכלוסייה המקומית ומהצורך למתן מענה תכנוני ליישובים הבדואים הקיימים ולמצוקת הדיור החריפה של תושביהם, שחיים באותו מרחב עצמו עוד מלפני קום המדינה.

יוצא, כי הצעת ההחלטה נגועה באפליה ובשיקולים זרים, שכן המדינה מבקשת להקים יישובים חדשים באותו שטח שבו מתגוררים אלפי תושבים בדואים, המשועים להכרה והסדרה תכנונית. תחת להכיר ביישובים ולתכננם, הממשלה ממשיכה לנהוג במדיניות של דחיקת התושבים הבדואים, בהליך של עיור כפוי לתוך היישובים הקיימים, ותוך שהאפשרות להקמת יישובים חדשים עבור הבדואים הינה חריגה ויוצאת דופן. דוגמה לכך הוא הכפר הבלתי מוכר אום אלחירן, אשר תושביו הבדואים חויבו להתפנות לשוב חורה הסובל מצפיפות, ועל חורבותיו יוקם יישוב יהודי בשם חירן.

אם התכנית תקודם היא תפגע בזכויות הקהילה הבדואית לשוויון, לכבוד, לקורת גג ולדיור המותאם לאורחות החיים והתרבות. ההצעה מתעלמת מהצורך בשמירה על זכויותיה של הקהילה הבדואית וממציאת פתרונות עבודה, וכן מכך שטרם מוצו הליכי התכנון ביחס לחלק מהיישובים הבדואים שנמצאים בתחומה. מדובר בשיקול מרכזי שחובה לשוקלו בטרם תקדם כל תוכנית בשטח.

סיכום

אנו סבורים, אם כן, כי על הממשלה להשקיע את כל המשאבים שהיא מתבקשת להקצות הקמתם ולפיתוחם של יישובים חדשים בנגב בחיזוק ובפיתוח שלל היישובים הקיימים בנגב, וכן בתכנון ובפיתוח הכפרים הבדואים בנגב, ובקידום פתרונות לבעיות הרבות אשר מאפיינות את היישובים הוותיקים. אנו קוראים לממשלה להסיר את ההצעה מסדר היום.

בכבוד רב,

סנא אבן ברי, עו"ד

האגודה לזכויות האזרח